

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO • CHYDENIUS-INSTITUUTTI • JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO • CHYDENIUS-INSTITUUTTI • JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO • CHYDENIUS-INSTITUUTTI • JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO • CHYDENIUS-INSTITUUTTI

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
CHYDENIUS
INSTITUUTTI

Punos-projekti

selosteita ja katsauksia
Rapporter och artiklar • Working papers

liris Jurvansuu

Punos-projekti

Koordinointimalli alueelliselle naisverkostolle

Selosteita ja katsauksia nro 28

Punos-projekti

Jyväskylän yliopisto
Chydenius-Instituutti

Kokkola 1999

ISBN 978-951-39-9370-2 (PDF)

ISBN 951-39-0393-1

ISSN 1236-598X

Gummerus Kirjapaino Oy

Saarijärvi 1999

Esipuhe

Naisverkostot ovat muodostuneet vastalauseena ja vaihtoehtona sekä miesten tavalle toimia että byrokraattisille organisaatioille. Tässä julkaisussa raportoidaan Punos-hanketta, jossa naisverkostoja pyrittiin luomaan naisten paikallisista tarpeista käsin byrokraattisia organisoitumistapoja kaihtaen.

Keski-Pohjanmaalla naisverkostot alkoivat muodostua maakuntapohjaisesti vuonna 1994 uuden maakunnan myötä. Naisverkostoja on aktiivisesti punonut tämän raportin kirjoittaja, tutkija Iiris Jurvansuu.

Keski-Pohjanmaan naisverkoston toiminnassa on painottunut etenkin naisten näkökulma aluekehittämiseen. Punos-projektissa pyrittiin laajentamaan ja syventämään naisverkostojen toimintaa seutukuntapohjaisesti. Projektin aikana luotiin ja kehitettiin alueellisia naisverkostoja viidessä eri seutukunnassa sekä pohdittiin seutukuntien välisen verkostotoiminnan muotoja. Naisten tarpeet ja naistoiminnan piirteet ovat erilaisia eri alueilla.

Käsillä oleva julkaisu on jatkoa Iiris Jurvansuun toimittamalla ja suurimmaksi osaksi kirjoittamalla tutkimukselle ”Naisnäkökulma aluekehittämiseen ja ohjelmatyöhön Kokkolanseudun tavoite 2- alueella”, joka on julkaistu vuonna 1997 Chydenius-Instituutin selosteita ja katsauksia -sarjassa.

Lämpimät kiitokset kiinnostuksesta ja aktiivisuudesta kaikille Punos-projektin paikallisiin kehittämisiltoihin osallistuneille naisille sekä kuntien yhteyshenkilöinä toimineille.

Käsillä olevan julkaisun on toimittanut Päivi Vuorio, käsikirjoitusta ovat kommentoineet Helinä Wiik, Catarina Silvander, Tuija Mäntykorpi-Kaunisto sekä Kari Ilmonen. Kiitokset kaikille!

Kokkolassa 14.1.1999

Seija Virkkala
Chydenius-Instituutin tutkimusjohtaja

Sisällys

1 Tausta	7
2 Projektin toteuttaminen	8
2.1. Hankkeen käynnistäminen	8
2.2. Suunnitteluillat	9
2.3. Projektin menetelmä: Naisverkostovalmennus	10
2.4. Toteutus alueittain	12
2.4.1. Ylivieskan seutukunta	13
2.4.2. Kaustisen seutukunta - Upea Nainen 2010	14
2.4.3. Pietarsaaren seutukunta	15
2.4.4. Nivala - Haapajärven seutukunta	16
2.4.5. Kokkolanseutu	17
2.5. Tiedotusmalli ja yhteydenpito	18
2.6. Rahoitusmalli	21
2.7. Kiertävä koordinointi	22
3 Yhteenvedo ja tulokset	23
3.1. Verkostomalli naisten ehdoilla	23
3.2. PUNOS- malli	26
4 Arviointi	30
Lähteet	32
Litteet	33

1 Tausta

Keski-Pohjanmaalla käynnistyi vuonna 1994 aluekehittämistyöhön paneutuva naisverkostotoiminta, johon oli osallistunut noin neljä sataa naista viiden seutukunnan alueelta vuoteen 1996 mennessä. Verkostossa naiset työstivät omatoimisesti useita maaseudun kehittämiseksi tärkeitä hankkeita ohjelmassa "Nainen Keski-Pohjanmaan kehittäjänä ja voimavarana".

Uusi naisverkosto nimettiin alkuvaiheessa Keski-Pohjanmaan Naiskomissioksi. Sille kehittyi uusi avoin, ei-hierarkkinen toimintatapa, jossa on potentiaalia modernin maaseudun kehittämisen koordinointi-, tiedotus- ja yhteistyömalliksi. Mallin hiominen ja esittely asetettiin tavoitteeksi tälle Punos-projektille.

Hanke suunniteltiin Keski-Pohjanmaan Naiskomission II vuosipäivän seminaarissa, ns. Lauhan päivän seminaarissa huhtikuussa 1996, jossa käsiteltiin naisverkoston koordinoinnin, tiedottamisen ja rahoituksen vaihtoehtoja.

Keski-Pohjanmaan naisverkoston toiminta on kiinnostanut useiden maakuntien naisia ja sen toimintaan on tutustunut useita ryhmiä, jotka ovat halunneet perustaa ja kehittää alueellisia naisverkostoja eri puolilla Suomea ja Eurooppaa. Vierailijat ovat halunneet tietoa erityisesti käytännön toimintatavoista Keski-Pohjanmaalla. Tämän vuoksi raportissa kuvataan projektin erilaisia alueittaisia etenemistapoja käytännönläheisesti. Raportin toivotaan olevan hyödyksi kaikille naisverkostojen kehittäjille. Hanke on saanut Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän rahoitusta.

2 Projektin toteuttaminen

Hankkeessa työstettiin paikallisen kehittämistoiminnan verkostoille toimivaa ei-hierarkkista koordinointi-, tiedotus- ja vuorovaikutusmallia, joka pohjautuu Keski-Pohjanmaan Naiskomission huhtikuusta 1994 muotoutuneeseen toimintaan. Toimintatavan etuina koettiin alusta lähtien mm. yhteistyö yli alue-, kieli- ja puolue-rajojen, useiden paikallisten toimintaryhmien aktivointi ja sitouttaminen sekä maaseutu - kaupunkivuorovaikutus.

Hankkeen tavoitteeksi asetettiin myös rahoitusmallin laadinta naisverkostolle vähintään parin vuoden tähtämellä. Raportissa tehdään selkoa erityisesti maaseudun naisille soveltuvan kehittämistoiminnan erityispiirteistä niin, että naiset ja miehet pääsisivät osallistumaan aluekehittämiseen samanlaisin mahdollisuuksin.

Punos-projektin osa-alueet:

- 1.s Mukaan tulevien naisten, ryhmien, järjestöjen ja sidosryhmien kartoitus viiden seutukunnan alueellas
- 2.s Mukaan tulevien tahojen yhteystiedostojen ja tiedostojen ylläpitosysteemin luominens
- 3.s Tiedotusmallin laatimins
- 4.s Koordinointimallin hiominens
- 5.s Rahoitusmallin kehittämins

Hanke toteutettiin Jyväskylän Yliopiston Chydenius-Instituutin ja kokkolalaisen Osuuskunta Naisten Talon yhteistyönä. Projektinvetäjä toimi etätyöntekijänä Halsualla.

2.1. Hankkeen käynnistäminen

Tiedotustilaisuus hankkeen käynnistymisestä pidettiin 3.12.1996 Halsuan tietotuvassa. Paikalla oli kolmen tiedotusvälineen edustajat, 2 sanomalehteä ja maakuntaradio. Myöhemmin projektin esittelyn julkaisi myös ruotsinkielinen maakuntalehti.

Ohjausryhmä

Leena Isopahkala,

Ingrid Liljedahl,

Tuija Mäntykorpi-Kaunisto,

Helinä Wiik,

Seija Virkkala,

Ohjausryhmä kokoontui viisi kertaa.

Kalajoki

Pedersöre

Halsua (pj)

Osk Naisten Talo

Chydenius- Instituutti

Projektin työntekijät

projektinvetäjä Iris Jurvansuu, Chydenius-Instituutti (1.12.96-30.6.97)

projektityöntekijä Catarina Silvander, Osk Naisten Talo (puolipv. 1.1.-30.4.97)

merkonomi Tanja Lehtomäki, Chydenius-Instituutti (28.2.-14.3.97)

Projekti kesti 1.12.1996-30.6.1997 välisen ajan.

2.2. Suunnitteluillat

Aluksi järjestettiin seutukunnittaiset suunnitteluillat, joihin osallistuivat projektin vetäjä, ohjausryhmän jäseniä sekä Naiskomission yhteyshenkilöt kunnista. Suunnitteluilloissa sovittiin projektin toteuttamistapa ja aikataulu seutukunnittain. Paikalliset kehittämistoimet toteutettiin seuraavalla aikataululla:

Punos-projektin koulutustapahtumat

Seutukunta	Koulutusiltoja	Osallistujia
Ylivieskan	6	76
Kokkolan	2	17
Kaustisen	6	62
Nivala-Haapajärven	2	27
Pietarsaaren	4	47
yhteinen	1	23
Yhteensä	21	229

2.3. Projektin menetelmä: Naisverkostovalmennus

Hankkeessa kehitettiin uusi valmennusmalli paikallisten naisverkostojen toiminnan vakiinnuttamiseksi. Valmennusohjelman runko on liitteessä 1.

Menetelmän lähtökohta oli kolmen vuoden kokemus siitä, kuinka naiset vuosittaisissa tiedotustilaisuuksissa kokivat yhteistoiminnan tarpeelliseksi, mutta jostain syystä toiminta usein lopahti muutaman kokoontumisen jälkeen ja jäi yhden - kahden innokkaan koollekutsujan varaan.

Punos-projektissa pyrittiin luomaan osallistavaa mallia, jonka avulla naisryhmät ottaisivat omatoimisesti vastuun ryhmänsä toiminnan kehittämistä ja määrittäisivät realistiset tavoitteet toiminnalleen käytettävissä olevien henkilö-, aika- ym. resurssien puitteissa.

Menetelmän kehittämisessä oli tärkeää, että se osallistaa naiset toimimaan, vastaa naisten omiin toimintatarpeisiin, keskittyy naisten tärkeinä pitämiin aiheisiin ja etenee naisille hyvin soveltuvilla toimintatavoilla.

Valmennuksessa on kolme vaihetta:

- Valmennus I
- Väliaikas
- Valmennus II

Ensimmäisessä illassa esiteltiin lyhyesti naisverkoston toimintaperiaatteet ja ohjattiin kokonaisvaltaisen elämyksellisen keskittymisharjoituksen avulla luomaan Unelma-tulevaisuusskenaario v. 2010. Unelma-tulevaisuuden tuli olla paras mahdollinen, mutta realistinen tulevaisuus kotikylässä/ koti-seudulla. Kielenkäytöstä lähtien illoissa painotettiin naisille läheisiä ja tuttuja asioita. Seuraavaksi käsitellään menetelmän vaiheet tarkemmin.

Valmennus I

Ensimmäisessä vaiheessa jokainen nainen laati kuvauksen yksityisestä onnistuneesta Unelma-elämästään kotiseudulla v. 2010, jolloin kaikki vuonna 1997 esitetyt toiveet ovat toteutuneet, ja ympäristön kehitysprosesseista, jotka ovat johtaneet Unelman toteutumiseen. Seuraavaksi naiset esittelivät nämä yksityiset myönteiset tulevaisuudenkuvat, joista yhdistämällä muodostettiin kunnan naisten yhteinen Tulevaisuuden Unelma 2010, myönteinen skenaario, jossa kaikki asiat ovat järjestyneet naisten toivomalla tavalla. Kaikki erilaiset toiveet pyrittiin sisällyttämään yhteiseen skenaarioon. Jokaisen naisen omaa näkemystä pidettiin tärkeänä tavoitteena moniarvoisuus ja monipuolisuus.

Harjoitukset tehtiin tarkkaa aikataulua ja myönteisyyden periaatteita noudattaen. Näin tavoiteltiin tiedostettua kokemusta yksilöä arvostavasta ja palkitsevasta sekä tuloksellisesta toiminnasta, joka sävyttäisi myönteisesti naisten paikallista yh-

teistoimintaa jatkossa. Elämyksellisyyttä syvennettiin luomalla iltaan kokonaisvaltaista tulevaisuusilmapiiriä, joka välittyi myös mm. tuoksukynttilöiden ja musiikin avulla.

Ensimmäisen valmennusillan päätteeksi naiset määrittivät vielä seuraavat asiat:

1.a Seuraava tapaaminen, kokoontumispaikka, koollekutsuja sekä kokoontumisesta tiedottaminen.

2.a Kaksi-kolme keskeistä kokoavaa teemaa, jotka nousivat naisten kunta-kohtaisesta Unelma-skenaariosta. Aiheiden tuli olla sellaisia, joihin asukkaiden on yleensä mahdollista vaikuttaa.

Väliaika

Väliajan kokoontuminen oli naisilla kunnittain "omin päin" ilman vetäjää. Tässä tapaamisessa naisten tuli määrittellä tarkemmin ensimmäisen valmennusillan tuloksien pohjalta, mitkä aiheet ovat seudun kehittämiseksi tärkeimpiä tavoitteita, joi- ta naiset haluavat ruveta toteuttamaan.

Lisäksi naisten tuli sopia siitä, kuinka he jatkossa haluavat kokoontua; määrä-ajat, koollekutsuja, kokoontumispaikka, tiedottaminen ym. yhteydenpitoon liittyvät asiat. Projektin edetessä tuli tärkeäksi myös syntyneen toimintaryhmän nimeäminen, jotta toimijajoukko voitiin identifioida. Edelleen naisten tuli määrittää, miten usein ja millä laajuudella he toivovat osallistumista laajempaan maakunnalliseen tai valtakunnalliseen naisverkostotoimintaan.

Valmennus II

Toinen valmennusilta oli noin kuukauden kuluttua ensimmäisestä.

Toisessa illassa oli Punos-hankkeen vetäjien/valmentajien lisäksi (yleensä 2 nais- ta) seutukunnan kehittämistoiminnasta vastaava koordinaattori tai hankeneuvoja, Leader-projektipäällikkö tai vastaava (1-2 henkilöä), jotka olivat valmistautuneet antamaan naisille hankkeistusohjeita. Projektin vetäjä välitti ensimmäisen valmennus- illan keskeiset teemat asiantuntijoille, jotta neuvonta ohjautuisi palvelemaan käy- tännön kehittämistarpeita. Näin kehittämisvastaavat tulivat tutuiksi naisille ja nais- ten toimintatavoitteet saatiin välittömästi johdetuksi hankkeistukseen.

Menetelmän arviointi

Valmennukset toteutti Osuuskunta Naisten Talo yhteistyössä Chydenius-Insti- tuutin ja Punos-projektin ohjausryhmän kanssa.

Menetelmä osoittautui hyvin toimivaksi monenlaisissa ryhmissä. Useat osallistujat kysyivät, saako mallia soveltaa työpaikalla, oman kunnan lautakunnassa, tms. kehittämissyöryhmässä. Projektin aikana ja myöhemminkin Unelma-mallista saatiin palautetta, kuinka naiset olivat soveltaneet mallia menestyksekkäästi useissa erilaisissa yhteyksissä. Malli välitettiin myös neuvojanaisten (Employment Now-projekti) ”menetelmäpakkiin” Keski-Pohjanmaalla.

2.4. Toteutus alueittain

Valmennusiltojen aikataulu suunniteltiin kuntien yhteyshenkilöiden palaverissa seutukunnittain. Välittömästi selvisi, että eri seutukunnissa haluttiin erilaisia etenemistapoja. Erilaisten paikallistuvien lähtötilanteiden hyväksyminen toimintaperustaksi oli yhteyshenkilöiden mukaan ehdoton edellytys naisten mukaantulolle.

Paikallistuva toiminta

Naiset osasivat yleensä heti määritellä, minkälainen toimintatapa alueella ei onnistu. Pidempään sen sijaan pohdittiin, miten voi edetä onnistuneesti. Yhteisön sosiaalisia, poliittisia ja kulttuurisia rakenteita sekä henkilökysymyksiä koskevat perustelut olivat laajalti naisten yhteisesti jakamia kullakin alueella. Naisten yhteiskunnallisen osallistumisen toiminta-ympäristö vaihtelee eri kunnissa ja seutukunnissa mm. seuraavissa asioissa:

- e luonnolliseksi koettava yhteistoiminta-alue
- e ennestään alueella toimivat järjestöt ja näiden aktiivisuuse
- e puoluepoliittinen toimintakulttuurie
- e henkinen ilmapiirie
- e uskonnollinen ilmapiirie
- e muutosprosesseihin reagointitapa/ muutosprosessien etenemistapa seudulla
- e aluekehittämistoiminnan kokemuksete
- e naisten perinteiset osallistumistavate
- e väestörakenteen monipuolisuus/yksipuolisuuse
- e naisten keskinäiset valtarakenteete
- e organisaatioiden väliset valtarakenteete

Paikallinen etenemistapa osoittautui välttämättömäksi siksi, että naisten kerrottiin osallistuvan vapaaehtoistoimintaan vain silloin, kun he kokevat sen hyödylliseksi. Naiset tiesivät yhteistoiminnan onnistumiselle yhteisössään useita rajoitteita ja edellytyksiä, jotka pitää ottaa huomioon. Todelliset mahdollisuudet ovat käytännössä vain sellaisella toiminnalla, joka lähtee paikallisesta tilanteesta ja etenee konkreet-

tisesti asetettuja tavoitteita kohti. Myös oikean lähestymistavan ja kielen valinta eli kohderyhmän tunteminen on tärkeää.

2.4.1. Ylivieskan seutukunta

Ylivieskan seutukunnan naisverkostovalmennus eteni eniten suunnitellun mallin mukaisesti. Suunnitteluilla valmennusillat haluttiin toteuttaa kahdessa ryhmässä: Alavieskan, Merijärven ja Kalajoen naisille yhteiset sekä Ylivieskan, Sievin ja Oulaisten naisille yhteiset valmennusillat.

Oulaisten ensimmäiset osallistujat tulivat vasta valmennuksen toiseen iltaan ja he toivoivat omaan kaupunkiinsa oman illan järjestämistä. Tämä voitiin toteuttaa seuraavassa kuussa, jolloin tapahtumaan osallistui 23 naista. Oulaisista Keski-Pohjanmaan naisverkostotoimintaan oli aikaisempina vuosina osallistunut vasta muutama nainen. Tässä näkyy naisverkostovalmennuksen ja vastaavan aktivointitoiminnan lumipallomainen luonne eli toiminnan eteneminen uusille naapurialueille prosessin edetessä. Projektin aikana tuli useampiakin pyyntöjä uusista paikallisista valmennusilloista, mutta resurssoitua 20 iltaa ei hankkeessa juuri voitu ylittää.

Ylivieskan seutukunnan alueelta valmennukseen osallistui joka kunnasta useita toimintaintoisia naisia. Osalla heistä oli yhteistoimintaa jo usean vuoden ajalta työn, virka- ja luottamustehtävien, järjestötoiminnan ja kehittämishanketoiminnan tiimoilta. Moni oli osallistunut myös Keski-Pohjanmaan Naiskomission toimintaan eri yhteyksissä. Punos-projektissa naiset halusivat suuntautua naisten paikallisen yhteistyöryhmän luomiseen ja tavoitteiden määrittelyyn.

Punos-projektin aikana Ylivieskan seutukunnan naisryhmä tarjoutui ottamaan hoitaakseen seuraavan vuoden Keski-Pohjanmaan Naiskomission koordinoituntehtävät : mm. valtakunnallisen Lucina Hagman Akatemian ja Lauhan päivän seminaarin järjestelyt sekä muita yhteisiä kokoontumisia. Oma vahva teemansa Ylivieskan naisverkostolla oli hoivapalvelujen monimuotoistaminen erityisesti ylivieskalaisen Osuuskunta Kototuotteen toimesta.

Tulokset

- a Plakkari-käsityömyymälä perustettiin Alavieskassaa
- a Taluskylän kylähanke (Leader-hanke)a
- a Maaseudun naisten osaaminen tietoyhteiskunnassa - Lucina Hagman Akatemian Kalajoella (Leader -hanke)a
- a Sosiaalitekologia-hankkeen selvitystyö käynnistyi
- a Lauhan päivän seminaari v.1998a
- a PK-yritystoiminnan kehittäminen käsityöläisaloilla /Ylivieskaa
- a Tyngän kylän päivähoitohankea

- e Devote-hankkeen Neuvojanaiskoulutuksessa yksi nainen ja avainnaiskoulutuksessa kolme naista (Employment NOW)e

2.4.2. Kaustisen seutukunta - Upea Nainen 2010

Kaustisen seutukunnassa yhteysnaiset analysoivat seutukunnan kehittämisen tilaa kahdessa suunnitteluillassa. Seutukuntaorganisaation toiminta tunnettiin tehokkaaksi, mutta virkamiesvoittoiseksi ja tekniseen osaamiseen, hallintoihin sekä määrättyille elinkeinoaloille keskittyväksi (elintarvike-, käsityö-, puu- ja metalliala, tietotekniikka). Naiset halusivat monipuolistaa seutukunnan kehittämistoimintaa ja tuoda siihen uusia yhteisöllisiä lähestymistapoja sekä entistä monipuolisempaa paikallisten toimijoiden joukkoa.

Suunnitteluryhmä laati strategian kehittämistoiminnan monimuotoistamiseksi. Lähtölaukaukseksi suunniteltiin naisten tapahtuma, jossa käynnistettiin avoin osallistava yhteisöllinen paikalliskehittämisen verkosto.

Naistapahtuman järjestämiseen oli haettavissa rahoitusta kyläprojektista, mutta hankkeistus ei onnistunut pikavauhdissa, kun sopivaa hakijaorganisaatiota ei löytynyt. Tästä nousi tarve perustaa yhdistys, joka kanavoisi käytännössä kehittämistoimintaa.

Kaustisen seutukunta 2010 -Upea Nainen -tapahtuma järjestettiin huhtikuussa 1997 Hirvikosken kurssikeskuksessa Toholammilla. Tapahtumalla oli kokoava vaikutus ja siitä alkoi uudenlainen seudullinen yhteistoiminta aiemmin eri tahoilla toimivien aktiivisten naisten kesken.

Tulokset:

- e Kaustisen seutukunnan ensimmäisen seudullista kehittämistä tekevänä rekisteröidyn organisaation Pirityiset ry:n perustaminen 15.5.1997e
- e Kaustisen seutukunnan 3-vuotisen POMO-ohjelman "Perinteestä elämäne työ" laatiminen ja hallinta (sisältää 20 hanketta)e
- e Devote-hankkeessa 6-tavoitealueelle kohdistuva naisten työllisyysedistämishanke (Employment Now)e
- e Viisi yhdistyksen perustajajäsenistä osallistui Employment Now-hankkeeseen neuvojanaiskoulutukseen ja yksi avainnaiskoulutukseen

2.4.3. Pietarsaaren seutukunta

Ennen Punos-projektia Pietarsaaren seutukunnasta oli muutamia yhteyksiä Keski-Pohjanmaan naisverkoston toimintaan. Punos-projektissa seutu oli mukana perustiedottamisen alueena.

Alueella järjestettiin kaksi suunnitteluiltaa ja niiden jälkeen jokaisessa kunnassa valmennusilta huhtikuussa 1997. Illoissa oli mukana sekä aiemmin toiminnassa olleita että useita vasta mukaan tulevia naisia. Osa naisista oli jo mukana kylätoimijoille ja aktiiveille järjestetyssä osuuskuntakoulutuksessa tai Chydenius-Instituutin Landsbygds-utvecklare -koulutuksessa.

Muutama ruotsinkielinen nainen oli hakeutunut Kokkolassa sijaitsevan Osuuskunta Naisten Talon toimintaan, jossa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä. Punos-projektin loppuvaiheessa Vaasaan perustettiin naisten resurssikeskus Qvinssi (osa Euroopan sosiaalirahaston Employment Now -hanketta). Naisten kehittämisilloissa esiteltiin myös Qvinssin toimintamahdollisuuksia.

Naisverkoston "yli rajojen" toimintaperiaatteen mukaan hankkeessa tavoiteltiin kielirajan ylittävää toimintaa, jossa jokainen voi ilmaista itseään omalla äidinkielellään. Todellisuudessa kaikki ruotsinkieliset eivät kuitenkaan ymmärrä suomea eivätkä kaikki suomenkieliset ymmärrä ruotsia, minkä vuoksi asiakirjojen, tiedotteiden jne. kääntäminen olisi tärkeää.

Projektissa huomattiin, että kaksikielisen tiedotusaineiston tuottaminen jää nopeitempooisessa projektitoiminnassa helposti toissijaiseksi. Jos asiakirjat olisi aina käännetty, se olisi jäykistänyt toimintaa. Elävä kaksikielinen toimintakulttuuri on kuitenkin mahdollista suorassa vuorovaikutuksessa. Yhteistoiminta yli kielirajojen ei kuitenkaan ulottunut juuri niitä seutukuntia kauemmaksi, joissa oli jo aiemmin kokemusta kaksikielisestä toiminnasta. Naisverkostossa päätettiin vahvistaa jatkossa alueen kaksikielisyyden rikkautta omalla erityisellä projektilla, joka toteutui vuonna 1998 Merenkurkun Interreg-hankkeessa.

Tulokset

- a Naisten verkostotoiminnan tiedotustapahtumat kunnissa antoivat naisille uuden toiminnan siemenen.a
- a Yhteisiä toiminnan päämääriä naiset eivät vielä hahmottaneet eikä toiminnalle syntynyt vielä jatkoa.a
- a Merenkurkun naisten Interreg-hankkeen ideointia
- a Avainnaiskoulutuksessa yksi nainen (Employment NOW-hanke)a

2.4.4. Nivala - Haapajärven seutukunta

Nivala-Haapajärven seutukunnasta oli osallistunut Keski-Pohjanmaan Naiskomission toimintaan kymmenkunta aktiivista naista aikaisemmin. Seutu oli Punos-projektissa mukana Pietarsaaren seudun tavoin 'ensimmäisen' vaiheen alueena, jossa tavoite oli naisverkostotoiminnan ja -menetelmien ensiesittely, ei niinkään vielä toiminnan käynnistäminen. Lähtökohtatilanne oli alueen yhteistoiminnan puuttuminen; Nivalan ja Haapajärven kaupungit toimivat eri tahoilla, keskenään kilpailenkin. Aktiivisilla yhteysnaisilla oli keskeinen merkitys Punos-toiminnassa.

Nivala

Nivalasta tuli naisverkoston perustamisaloite ja siellä pidettiin oma tiedotus- ja suunnitteluilta järjestönaisille.

Nivalalle osoittautui olevan ominaista aktiivinen järjestö- ja vapaa-ajan toiminta, jossa naiset ovat ahkeria toimijoita. Uutta naistoimintaa ei koettu tarpeelliseksi eikä mahdolliseksi; sille "ei ole tilaa". Sen sijaan naiset pitivät tärkeänä yhteistoiminnan virittämistä toimiville ryhmille. Osallistujat päättivätkin jatkaa kutsumalla järjestöjen edustajia suunnittelemaan yhteistä tapahtumaa, jolla saataisiin aikaan kaivattua yhteistoimintaa. Tapahtuma suunniteltiin keväälle 1997, mutta se ei kuitenkaan toteutunut.

Reisjärvi

Toinen esittelypyyntö Punos-projektille tuli Reisjärveltä. Siellä Naisverkostovalmennus ehdittiin juuri käynnistää projektin loppuvaiheessa. Reisjärvellä osallistuneet 12 naista pohtivat tarkoin, minkälaiseen toimintaan naiset sitoutuisivat jatkossa. Lopputulos oli, että vetäjien löytymisestä on kaikki kiinni. Ryhmästä lähti kaksi nuorta naista Maaseudun Sivistysliiton Maaseudun linkit-koulutukseen (ns. 6-aluepilottihanke). Harjoitustyökseen koulutukseen menijät saivat Reisjärven naisverkoston valmennusilloissa kehitettyjen ideoiden hankkeistamisen.

Käsityöläisyys on Reisjärvellä nousussa valtakunnallisen posliiniviikon suosion myötä. Seutukunnan Leader-ohjelma tarjoaa myös monenlaisia mahdollisuuksia naisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

Tulokset

- s Maaseudun kehittämistoiminnan ja uusien mahdollisuuksien tietopistes Reisjärven kirjastoons
- s Käsityöläisyyteen ja maaseudun kulttuurimaiseman matkailulliseens hyödyntämiseen tähtäävien hankkeiden ideointia (Leader)s
- s Neuvojanaiskoulutuksessa kaksi naista (Employment NOW)s

2.4.5. Kokkolanseutu

Kokkolassa toimii naisten maakunnallinen resurssikeskus Osuuskunta Naisten Talo, joka on Suomen ensimmäinen alueelliseen omatoimiseen kehittämiseen keskittyvä naisten resurssikeskus.

Osuuskunta Naisten Talolla oli Punos-projektin alkaessa meneillään ja käynnistymässä monenlaista kehittämistoimintaa. Punos-projektin toimialaksi päätettiin vahvistaa ja selkiyttää resurssikeskuksen aiemmin pohjustettua asemaa tieto- ja tiedotuskeskuksena sekä kansainvälisten kontaktien välittäjänä alueen naisverkostoille.

Uudeksi Punos-tavoitteeksi asetettiin luottamusnaisina toimivien naisten verkostoitumisen edistäminen erityisesti Kokkolassa. Tämä tarve oli ilmaistu ja asetettu tavoitteeksi naisverkostossa jo pari vuotta aiemmin, mutta se ei ollut edennyt toivotusti. Punos-projektille Osuuskunta Naisten Talo tuotti 20 Naisverkosto- valmennusiltaa, joiden kouluttajat tulivat osuuskunnasta.

Tulokset

Kokkola

- s Resurssikeskuksen tunnettuus parantui maakunnan naisten keskuudessa
- s Uusia naisryhmiä ja yhdistyksiä tuli yhteistoimintaans
- s Osk Naisten Talon rooli naisverkoston tiedottajana vahvistuis (www-sivut ja tiedotuslehti)s
- s Resurssikeskuksen asema kansainvälisten yhteyksien välittäjänä:s Eurofem-verkostolle naisverkostoasiantuntemuksen välitystäs EU:n IV tasa-arvo-ohjelman hankesuunnittelu käynnistyis
- s Uudet koulutuspalvelutuotteet:s Internet, www-sivujen teko ja käyttö,s Naisverkostovalmennus-ohjelmas
- s Avainnaiskoulutuksessa yksi projektityöntekijä (Employment NOW)s

Kokkolanseudun maaseutukuntien (Kälviä, Lohtaja, Kannus, Himanka) suunnitteluilla päätettiin edetä kunnittain, koska mitään vahvaa yhteistoimintaperinnettä ei ollut ennestään eikä sellaista pidetty todennäköisenä jatkossakaan. Seutukunnalliseen suunnitteluiltaan Kannuksessa osallistui vain kaksi naista Lohtajalta. Edellisenä vuonna Kälviällä järjestettyyn naisten tiedotusiltaan oli osallistunut vain kaksi miestä virkansa puolesta. Kannuksen kaupungin tiedotusiltoihin oli aiemmin osallistunut kiitettävä joukko naisia, mutta heillä ei syntynyt tarvetta yhteiseen toimintaan.

Punos-projektin suunnitteluilla ja muissa suorissa yhteydenotoissa maalaiskuntien aktiivisten naisten kanssa kuntien tilannetta analysoitiin mm. seuraavasti: naiset ovat aktiivisia perinteisessä järjestötoiminnassa, erityisesti naisvoimistelijoissa, kuoroissa, maa- ja kotitalousnaisissa, martoissa, Mannerheimin lastensuojeluliitossa, sydänyhdistyksissä, poliittisessa ja uskonnollisessa toiminnassa jne. Moni nainen kokee nämä vapaa-ajan toiminnot sitoviksi ja aikaavieviksi. Vanhoja järjestötoiminnan muotoja pidetään usein kankeina ja vanhanaikaisina rasitteina. Niillä on kuitenkin vahva ote maalaiskuntien vapaa-ajan toiminnoissa eikä uudenlaisia toimintatapoja pääse kehittymään, vaikka niitä tarvittaisiin.

Tulokset:

Lohtaja

- t Meri-Martat ry perustettiin 6.3.1997 Lohtajalle edistämään naisten ja erit järjestöjen yhteistoimintaa ja ideoimaan Leader-hankkeita.t
- t Punos-projektiin osallistuneista naisista yksi haki neuvojanaiskoulutukseen.t

Kälviä

- t Lucina Hagman -seminaari vuonna 1998t

2.5 Tiedotusmalli ja yhteydenpito

Keski-Pohjanmaan naisverkoston tiedonvälitys oli jo aiemmin annettu Osk Nais-ten Talolle. Hankkeen alkaessa naisverkoston yhteystietoja ei ollut kerätty systemaattisesti. Punos-projektin tiedotusryhmä laati tiedotusmallin, joka sisältää seuraavat osat:

- t Naisenergiaa -julkaisun (6 krt vuodessa, päätoimittaja Toini Imponen)t
- t WWW-sivut: www.kpnet.com/femi/t
- t yhteystiedot verkostossa toimivista ja yhteistoimintatahoistat

Naisenergiaa

Kirjallista tiedottamista naiset pitävät tärkeänä myös atk-aikana. Naisverkoston toiminnoista on aiemmin tiedotettu 4-6 kertaa vuodessa Naisverkosto toimii-lehdykässä. Punos-projektin aikana tätä tiedottamista käsitteli oma tiedotustyöryhmänsä (Kaarina Korhonen, Iiris Jurvansuu, Tuija Mäntykorpi-Kaunisto). Väli-vaiheiden jälkeen päädyttiin Naisenergiaa -lehden perustamiseen. Lehti toteutetaan Employment NOW-hankkeen Devote -resurssikeskusosion toiminnassa vuoden 1998 loppuun saakka ilmaisjakeluna, minkä jälkeen lehteä voi tilata maksusta. Lehti ilmestyy 6 kertaa vuodessa monivärijulkaisuna, jonka päätoimittaja on Toini Imponen.

Lehdessä käsitellään naisnäkökulmasta ajankohtaisia maakunnallisia ja paikallisia kehittämissasioita, välitetään tietoja tapahtumista ja esitellään alueen naisten toimintaa.

Kotisivut

Naisverkoston www-sivut laati merkonomi, opiskelija Tanja Lehtomäki Chydenius-Instituutissa. WWW-sivut osoitteessa www.kpnet.com/femi/ otettiin käyttöön maaliskuussa 1997.

Sivuilta löytyvät

- t tapahtumakalenterit
- t projektien yhteystiedot
- t yhteiset, seutukunnittaiset ja kunnittaiset kotisivut
- t naisverkoston jäsenten omat sivut

Kotisivujen heikkous on harva ja epäsäännöllinen päivitys. Vasta Punos-projektia seuraavana vuotena useat verkoston naiset saivat verkkokäyttöyhteyden työ- tai kotimikroon. Sekä kotisivujen päivitystä että entistä kattavampaa sivujen laadintaa on tehostettava naisverkoston toiminnassa, jotta tämä tehokas ja edullinen tiedotuskanava tulisi hyödynnetyksi. Kotisivujen laatijaksi tullut nainen työllistyi toistaiseksi Osuuskunta Naisten Taloon.

Oman lisänsä tiedonvälitykseen, opiskeluun ja etätööhön tuo ATM-verkon virittäminen maakuntaan. Naisverkostossa tämä tietotekniikan hyödyntäminen arjen askareissa, työssä ja opiskelussa oli keskeinen tema mm. vuonna 1997 Kalajoella järjestetyssä "Maaseudun naisten osaaminen tietoyhteiskunnassa" Lucina Hagman Akatemiassa. (Osuuskunta Naisten Talo 1997)

Yhteystiedot

Seutukuntien naistoiminnan mallien kehittämisen yhteydessä kerättiin yhteystiedostoja kunnittain. Naiskomission toiminnassa aiemmin kertyneitä yhteystietoja päivitettiin. Vuoden 1996 kunnallisvaalien jälkeen uusista luottamushenkilöinä toimivista naisista kerättiin yhteystiedot.

Osuuskunta Naisten Talo seuraavia pitää yllä yhteystietoja:

- e naisverkoston tiedotusta haluavat kunnittain
- e luottamustehtävissä toimivat naiset kunnittain
- e alueellisten naisjärjestöjen piirien yhteystiedot alueellae
- e valtakunnallisten naisjärjestöjen yhteystiedote

Yksityishenkilöiden osoitteita tiedostossa on vuoden 1998 alussa n. 1000. Tiedostojen ylläpito on määritelty Osuuskunta Naisten Talon toiminnaksi. Naisverkoston tarkoituksia palvelevan tiedottamisen yhteydessä Naisten Talosta voidaan korvausta vastaan tehdä postituksia yhteystietojen mukaan.

Julkisuus

Kaikista Punos-projektissa järjestetyistä tapahtumista tiedotettiin paikallisille ja maakunnallisille tiedotusvälineille. Nämä tekivät ennakkojuttuja ja uutisoivat tapahtumista kiitettävästi. Paikallislehtien toimittajia oli mukana Punos-illoissa ja he kirjoittivat myönteisiä juttuja naisten toiminnasta.

Punos-projektissa kehitettyä naisverkoston toimintamallia on projektin aikana esitelty

- e Lauhan päivän seminaarissa 19.4.1997 Kokkolassae
- e EuroFem -verkoston projektien evaluaatiokonferenssissa Kokkolassa 3.-4.4.1997e
- e A.S.T.E.R. -verkoston kansainvälisessä konferenssissa 8.-13.4.1997 Clunyssae Ranskassae
- e A.S.T.E.R -verkoston kansainvälisessä tasa-arvokonferenssissa Carcassonnassa Ranskassa 6.-7.6.1997e
- e Euroopan Unionin tasa-arvokonferenssissa Gagliarissa Italiassa 24.-28.10.1997e

2.6. Rahoitusmalli

Punos-projektin tavoitteena oli määrittää naisverkostotoiminnalle rahoitusmalli vähintään kahden vuoden toimintaa varten. Hankkeen edetessä naisverkoston tärkeäksi toimintaperiaatteeksi vahvistui alueellisen monimuotoisuuden säilyttäminen. Luonteva toimintatapa alueittain eriytyvälle naisverkostotoiminnalle on toiminnan hankkeistaminen paikallisten kehittämistavoitteiden saavuttamiseksi. Näin rahoitus kehittyi monimuotoisesti, paikallisesti ja toimenpiteittäin.

Hanketoiminta oli Punos-projektin kestäessä uutta ja outoa useimmille osallistuneista naisista. Yhteistoiminta miellettiin usein yhdistystoiminnan kaltaiseksi vapaaehtoistoiminnaksi. Hanketoiminta ja rahoituksen hankkiminen naisten kehittämistoiminnalle nostettiin naisverkostovalmennuksessa erityisen tärkeäksi seuraavista syistä:

- s Vain määrätietoinen tavoitteellinen naisverkostotoiminta on kestävä.s
- s Naisten on opittava arvottamaan työtään kotiseudun kehittämisessä. Toimintaan on haettavissa monenlaisia rahoituksia, joita naisten on opittava hyödyntämään.s
- s On tärkeää ohjata yhteistoiminta naisten elinkeinojen edistämiseen.s
- s Yhteisöllisessäkin kehittämistyössä on pyrittävä palkattuun työhön.s
- s Naisilla ei ole varaa, aikaa eikä tarvetta lisätä vapaaehtoistyötä.s
- s Naiset ovat hyvin koulutettuja ja taitavia. Tehdystä työstä kuuluu saadas asiallinen korvaus.s

Hanketoiminnan rahoitusmahdollisuudet vaihtelevat alueittain. Eri seutukunnilla on erilaiset tavat käsitellä hakemuksia, rahoitustilanteet vaihtelevat, määrätyt seudut ovat mukana Leader- tai POMO-ohjelmissa jne. Keskeinen merkitys on myös sillä, miten alueen kehittämisrahoituksista päättävissä elimissä suhtaudutaan "naishankkeisiin". Koko aluekehittämistoiminnassa sekä hallinto-organisaatiot että rahoitussysteemit ovat myös muutosprosesseissa.

Näistä syistä naisverkostotoiminnan rahoituksessa nähtiin realistisimmaksi rahoituksen hankkiminen kuhunkin toimintaan erikseen riippuen siitä, kuka/mikä/ketkä toimenpiteen järjestävät.

Koordinaatiovuorossa oleva seutukunta tai naisryhmä hankkii omalta alueeltaan rahoitusta vuosipäivän eli Lauhan päivän järjestämiseen sekä 2-3 muuhun verkostokoontumiseen vuosittain. Näissä maakunnallisissa koulutuksissa ja tapaamisissa kustannukset ovat toisaalta pienet ja osallistajat voivat itse maksaa ne.

Koordinointivuorossa olevalle naisryhmälle tarjotaan mahdollisuus järjestää vuotuinen Lucina Hagman Akatemia, valtakunnallinen maaseudun naisten kesätapaaminen, joka on järjestetty Halsualla vuonna 1996, Kalajoella vuonna 1997 ja Kälviällä vuonna 1998.

2.7. Kiertävä koordinointi

Lauhan päivän seminaari

Lauhan päivän seminaari on Keski-Pohjanmaan Naiskomission vuosipäivä, joka on järjestetty vuodesta 1994 lähtien. Vuosipäivässä on tarkoitus luoda katsaus edelliseen toimintavuoteen, käydä keskustelua yhteistoiminnan kehittämistarpeista sekä päättää seuraavan kauden koordinoija.

Punos-projektissa seutukuntien/kuntien naistoiminnan erilaiset mallit esiteltiin Lauhan päivän seminaarissa 19.4.1997. Seminaariin osallistui 23 naista. Koordinointivuoroon tarjoutuivat vuoden 1998 Lauhan päivän seminaariin saakka Ylivieskan seutukunnan aktiiviset naiset. Koordinointi sisältää

- valtakunnallisen Lucina Hagman Akatemian järjestämisen
- vuosipäivän eli Lauhan päivän seminaarin järjestämisen
- maakunnallisten naisverkostotapaamisten järjestämisen 2-3 kertaa vuoden aikana.

Punos-projektin aikana järjestetyssä Lauhan päivän seminaarissa naiset asettivat seuraavan vuoden toiminnan tavoitteiksi:

- kehittämistoiminnan arvokeskustelu
- hanketyön koulutusta naisille
- projektityön kustannusten ja hinnoittelun sääntöjen selkiyttäminen, koordinointivuorossa olevan Ylivieskan seutukunnan naisilla oli teemoina erityisesti sosiaalialan - hoivapalvelujen kehittäminen ja alan neuvonta

Seminaarin osallistujille esitettiin täytettäväksi myös kyselylomake, jossa tiedusteltiin eri seutukuntia edustavien naisten näkemystä koordinointimallin kehittämisestä. (Kyselylomake liite 2)

Vastauksia palautettiin täytettynä 19 kpl. Enemmistön näkemysten mukaisesti Keski-Pohjanmaan naisverkoston koordinoinnilta odotetaan seuraavaa:

- Verkoston nimenä halutaan pitää Keski-Pohjanmaan Naiskomissio tai Keski-Pohjanmaan naisverkosto.
- Tiedottamisen solmukohtana Osk Naisten Talo on sopiva toimija.
- Verkoston koordinaatio halutaan pitää maakunnanlaajuisena ja usean seutukunnan alueen naisille yhteisenä.
- Koordinoijaksi halutaan vuorovuosin vaihtuva seudullinen naisryhmä.
- Koordinointi seutukunnan kokoisella alueella koetaan myös tarpeelliseksi.
- Valtakunnallisesti yhteistoiminnan järjestämistä toivotaan - tässä maaseutupolitiikan naisteemaryhmä on sopiva toimija.
- Verkostoa ei haluta rekisteröidä yhdistykseksi.

3 Yhteenveto ja tulokset

3.1. Verkostomalli naisten ehdoilla

Punos-projektissa on tullut esiin useita erityispiirteitä, joita naiset haluavat tavoitteelliselta yhteistoiminnalta. Seuraavassa esitetään ne keskeiset teemat, jotka projektin osallistujien mukaan ovat naisille soveltuvan eli naisnäkökulmaisen kehittämistoiminnan keskeisiä piirteitä.

Paikallisuus

Naiset kokevat tärkeäksi paikallisten asioiden edistämisen yhteistoiminnalla ja haluavat osallistua kotiseudun kehittämiseen uusilla tavoilla. Tämä naisten suotuisaksi ja itselleen läheiseksi kokema toiminta on vahvasti ns. alhaalta ylöspäin etenevä menetelmä. Sopivat tavat vaihtelevat riippuen siitä, minkälaista muuta toimintaa alueilla jo on ja mitä sieltä puuttuu. Naiset löysivät useita luovia paikallisia ratkaisuja tilannekohtaisesti.

Esimerkiksi Lohtajan naisten ratkaisu oli modernin Martta-yhdistyksen perustaminen, joka toimisi laajana naisnäkökulmasta toimivana yhteistyöfoorumina. Kunnassa ei entuudestaan ollut Martta-yhdistyksiä. Nivalassa oli useita toimivia yhdistyksiä ja aktiivisia kylätoimikuntia. Eri järjestöjen naisten yhteistoiminnalla haluttiin luoda myönteistä yhteishenkeä ja saada muutosta aikaan. Kaustisen seutukunnan naiset kokivat naisten toiminnan vaikeaksi yhden kunnan alueella. Kaikkia yksittäisiä naisia tuki siellä parhaiten seutukunnallisen naisten toiminnan luominen, mikä käynnistyi Upea Nainen -tapahtumassa. Paikallislähtöisen toiminnan perusteluita on käsitelty lisää kappaleessa 2.4.

Omakohtainen osallisuus

Toinen tärkeä perusta paikalliselle toiminnalle on se, että ruohonjuuritason toiminnasta kiinnostuneet naiset eivät halua uhrata resursseja organisaatioiden rakenteiden ylläpitämiseen tai kilpailuun mandaatista. Perinteinen järjestötoiminta - puoluetoiminta mukaanlukien - on antanut monille naisille kokemuksia organisaati-

oista, joissa tavoitteet ja toiminta koetaan usein etääntyneen keskusjärjestöille, joita paikallisyhdistykset ylläpitävät ja palvelevat melko yksipuolisesti.

Uudelta toiminnalta maaseudun naiset odottavat omaa osallistumista ja mahdollisuutta suoraan toimintaan ilman välittäviä edustajia. Kaikille halutaan mahdollisuus osallistua sitoumuksitta yhteistoimintaan omien vaihtelevien voimavarojen (ajan, jaksamisen, varojen, kulkumahdollisuuksien, lastenhoitojärjestelyjen yms) mukaisesti. Naiset kokevat, että maaseudun kehittämisessä tarvitaan yhteistyötä, joka onnistuu vain silloin, kun erilaisia näkemyksiä omaavat ihmiset kykenevät yhteistyöhön. Jokaisen on voitava ilmaista ja säilyttää omat näkemyksensä. Omakohtainen osallisuus näkyy aktiivisena toimintana eikä muodollisena jäsenyytenä.

Hyöty

Omatoiminen maaseudun keruttaminen edellyttää pitkäjänteistä suunnitelmallista toimintaa, johon päästään vain asukkaiden sitoutumisella. Ihmiset sitoutuvat vain myönteiseen ja realistiseen toimintaan, joka tuottaa hyötyä itselle, perheelle, kylälle ja asuinseudulle.

Aikaisemmat pettymykset, toteutumattomat lupaukset ja puheet turhista projekteista ovat tehneet maaseudun asukkaista kriittisiä ja valikoivia. He arvioivat tarkkaan, mihin lähtevät mukaan. Hyödyn koituminen edellyttää, että paikallinen lähtökohtatilanne määritellään tarkoin ja tavoitteet asetetaan siitä todellisuudesta käsin eikä ulkopuolelta ennakkoon.

Keskeinen hyöty naisverkostoissa on tiedonsaanti. Avoin tiedon välittäminen on verkoston keskeinen toimintaperiaate. Naisverkostojen kautta useat maaseudun naiset saavat tietoa, jota muissa perinteisissä organisaatioissa pihdataan tai muuten säännöstellään naisille ja tavallisille asukkaille "kuulumattomana".

Naisverkostossa välitetään tietoa kaikesta kertyneestä kehittämistoiminnan kokemuksesta. Jokainen avustaa kykyjensä ja voimiensa mukaan muita samankaltaisten toimien kanssa aloittelevia siskoja. Naisverkostot ovat monen naisen kaipaama tuki ja vastine miesvaltaisten piirien "hyvä veli" -verkostoille.

Tämä tieto-hyöty on avannut useille naisille käsityksen siitä, mitä toiminta- ja vaikutusmahdollisuuksia naisilla on myös niillä aloilla, joita perinteisesti laadituista kehittämisohjelmista yleensä puuttuu. Myös osaamisen lisääminen kehittämissankkeitten rahoitusasioissa on naisverkoston keskeistä toimialaa.

Verkostotoiminta hyödyttää naisia sekä tiedollisessa valveutumisessa että menettelytaidoissa. Toiminnan käynnistyessä verkostosta saa myös tukea ja kannustusta. Paikallistason pienten asioiden kehittäjät arvostavat suuresti näitä hyötyjä, mutta myös moni päättävässä asemassa pitkäänkin toiminut nainen on löytänyt naisverkostot merkittäviksi tietohuoltajiksi.

Omatoimisuus

Monien naisten on vaikea oivaltaa, että hyödyn saaminen edellyttää omaa toimimista ja omaa osallistumista ja omatoimisuutta. Monille kehittämistoiminta on virheellisesti "kunnan" ja viranomaisien velvollisuus, jonka tuloksista kuntalaiset nauttivat passiivisina.

Naisverkosto on naisten omatoimisen kehittämisen verkosto. Jos itse ei toimi, ei kukaan toimi puolesta. Naisverkoston toiminnan hyödyn kokee vain se, joka toimii itse. Esimerkkinä virheellisistä odotuksista voi mainita eräässä kunnassa tilanteen, jossa naiset olivat edellisenä vuonna kokoontuneet Naiskomission tiedotustilaisuuteen isolla joukolla. Vuoden kuluttua uuden kokoontumisen edellä yhteysnainen kommentoi, että nyt olisi saatava konkreettisia tuloksia loppahtamassa olevan käsityökeskuksen pelastamiseksi, kun edellisenä vuotena naiset olivat kokeneet, että "Naiskomissio on pettänyt lupauksensa".

Naisverkostossa ei luvata eikä voida toimia toisten puolesta. Niissä tarjotaan sen sijaan kertynyttä tietotaitoa käytettäväksi yhä uusille naisille, jotta he itse voivat soveltaa tietoja parhaaksi katsomallaan tavalla omassa toiminnassaan. Kaikki eivät ymmärrä, että omatoimisuus tarkoittaa omaa toimintaa, itse tekemistä ja sitä, miten vallan ja vastuun voi ottaa itse keneltäkään lupaa kysymättä.

Omatoimisuus avaa rajattomat mahdollisuudet maaseudun kehittämisessä, tämä on koettu sekä keskipohjalaisessa naisverkostossa että useissa muissa naisverkostoissa, esim. Jämtlandissa Ruotsissa. Kun omat toimintamahdollisuudet oivalletaan ja hankitaan tietoa sekä kartutetaan taitoja paikallisessa kehittämisessä, voi parikin ihmistä saada paljon aikaan kylässä tai kunnassa. Tämän vuoksi naisverkostotoiminnassa ei juuri ole merkittävää, osallistuuko lyhyeen koulutukseen kaksi, kaksikymmentä vai kaksi sataa naista. Jo kaksi-kolme naista, jotka ryhtyvät toimimaan konkreettisen tavoitteen saavuttamiseksi, saavat tuloksia aikaan. Yhtä hyvin toimijat voivat olla sekä naisia että miehiä, mutta uudenaikaisessa toiminnassa naisten on usein helpompi aloittaa yhteistoiminta keskenään, jolloin he rohkaistuvat luottamaan omaan osaamiseensa.

*Avoimuus - yli rajojen, rajattomat naiset,
gränslösa kvinnor*

Osallistumisen avoimuus on tärkeää kaikille naisille. Maaseudun nykytilanteessa ei pidetä realistisena saavuttaa tavoitteita ilman yhteistyötä. Perinteiset toimintatavat eivät naisten mielestä läheskään aina johda tähän. Yhdistyksiä, kylätoimintaa ja puolueita myöten toimintaa rasittaa perinne, jossa jokainen ryhmä toimii vain omien jäsentensä kanssa. Aktiiviset, osallistumis-, vaikuttamis- ja kehittämis- ja kehittämis- ja kehittämis- ja kehittämis-

maaseudun naiset haluavat kuitenkin toiminnalta ennen muuta tuloksia, joita saavutetaan yhteisvoimin.

Ruohonjuuritason toiminnassa on tärkeä säilyttää sen rikas kirjo. Monipuolisuus on kehittämistoiminnan rikkaus ja se vähentää yhdenmukaisiin näkemyksiin perustuvien kehittämisstrategioiden haavoittuvuutta. Monimuotoinen kehittämis-toiminta edistää maaseudun asenneilmapiirin kehittymistä ja muutosten ohjaus- ja vastaanottokykyä.

Vuorovaikutuksellinen tiedotus

Punos-mallissa nousevat keskeisiksi tiedotus ja yhteydenpito. Naisverkoston toiminta perustuu hyötyyn, jota verkostosta voi saada. Perustana on tieto siitä, kuinka naiset voivat edistää tärkeinä pitämiään asioita. Tärkeää on myös tuki ja kannustus vastoinkäymisissä sekä iloitseminen onnistumisesta.

WWW-sivut ja sähköposti ovat välineitä, joiden käytön yleistymiseen maaseudulla moni nainen ei uskonut projektin alkuvaiheessa. Käytännössä on käynyt kuitenkin niin, että maaseudun naiset ovat tottuneet informaatioteknologian käyttöön nopeasti ja siitä tulee helposti kirjaston käyttöön verrattavaa arkista toimintaa.

Naisverkostossa tiedonvälitykseltä odotetaan vastavuoroisuutta; ei tiedoteta vain 'ylhäältä alas', vaan vuorovaikutusta tarvitaan kaikkiin suuntiin. Aluetietoverkkojen kotisivut ja sähköposti vastaavat erittäin hyvin naisten odotuksiin yhteydenpidossa. Niiden käyttö antaa vapauden ajan ja paikan rajoituksista, mikä on hyvin tärkeää perheen ja työn kanssa kiireisille naisille. Naisverkoston kotisivuille yksittäiset naiset, ryhmät, järjestöt, projektit jne. voivat tiedottaa omasta toiminnastaan ja saada tietoa toistensa toiminnasta. Naiset tarvitsevat kuitenkin lisää koulutusta tietoverkkojen tehokkaaseen hyödyntämiseen.

Naisenergiaa -lehti hoitaa tiedottamisen painettuna julkaisuna. Myös lehteen verkoston osallistujat voivat välittää tekstejään.

3.2. PUNOS- malli

Edellä esitellyistä ominaisuuksista koostuva naisnäkökulmainen organisaatiomalli nimetään tässä hankkeen mukaan **PUNOS-malliksi**. Se poikkeaa perinteisestä organisaatioajattelusta siinä, että Punos-mallin lähtökohta on nimenomaan useimpien perinteisten organisaatioiden ominaisuuksien välttäminen, kuten muodollisesti vahvistettu ja tarkasti rajattu jäsenyys, hierarkkinen päätöksenteko, tehtävä- ja vastuunjaot ja edustuksellisuus. Mallia voisi luonnehtia myös de-organisoidumalliksi, (engl. deorganizing model), jossa naisten verkoston toimintaperiaatteena on muodollisten organisaatio-ominaisuuksien minimoiminen.

Punos-mallin mukainen kehittämistoiminta voi lisätä huomattavasti naisten osaamista ja toimintaa alueellisessa kehittämistyössä. Verkostotoimintaan osallistuvat naiset kykenevät tällä tavalla säilyttämään oman itsenäisen ratkaisuvaltansa paikallisessa kehittämisessä. Tämä "empowerment", valtaistaminen tai oman määräysvallan ottaminen omiin käsiin on tuttua myös vastaavanlaisesta naistoiminnasta Norjassa ja Ruotsissa (Kvinnum).

Tutkimuksen mukaan kehittämistoiminnan viralliset hallintorakenteet tarjoavat paikallistasolla naisille jonkin verran otollisia osallistumismahdollisuuksia. Seutukuntien ja maakuntien aluekehittämisen organisaatioiden rakenteet sen sijaan ovat kuitenkin hyvin byrokraattisesti organisoituja ja siten vain osittain naisille sopivia kehittämISRakenteita. (Horelli - Roininen 1997) Viranomaisten, poliittisten luottamus henkilöiden ja asiantuntijaorganisaatioiden johtohenkilöiden vahva osuus näissä seudullisissa ja maakunnallisissa aluekehittämisorganisaatioissa ei Punos-projektin tulostenkaan mukaan vastaa naisten vahvuuksiin eivätkä siten aina edistä naisille samanarvoisia osallistumismahdollisuuksia aluekehittämisessä.

Naisille ja miehille otollisten menetelmien erilaisuus on tärkeä ottaa huomioon, kun arvioidaan naisten ja miesten tasa-arvoisten mahdollisuuksien toteutumista aluekehittämisessä. Tasa-arvoisten mahdollisuuksien toteutuminen edellyttää oikeutta voida toimia omille vahvuusaloille suotuisilla tavoilla, jotka vaihtelevat maaseudun eri asukasryhmillä. Uusien voimavarojen saaminen seudulliseen kehittämistoimintaan edellyttää myös moniarvoisuutta ja osallistujien taipumusten mukaan eriytyvää resurssien kohdentamista. (Jurvansuu 1997)

Oikeat menetelmät tärkeitä - Naisnäkökulma

Naisnäkökulmaisen aluekehittämisen lähtökohta on tieto ja tiedonsaanti, joka vastaa naisten tarpeita sekä menetelmällisesti että sisällöllisesti. Osallistuvat naiset kokevat tarpeisiin vastaavan tiedonsaannin suorana hyötynä. He tulevat kykenevämmiksi käyttämään maaseudun kehittämisen välineitä ja menetelmiä sekä näkemään oman erityisen roolinsa aluekehittämisessä. Kun he näin saavat kipinän kehittämistoiminnasta, tarvitaan jatkossa lähinnä verkoston sisäistä tiedottamista ja foorumia tiedon lisäämiselle ja kokemusten vaihdolle.

Tieto ja hyöty johtavat tiedostuksen kasvuun

Tiedon lisääminen johtaa syvenevään kehittämisasioiden tiedostamiseen. Avoin tiedottamisen ja kertyneen kokemuksen jakamiseen perustuvassa monensuuntaisessa vuorovaikutuksessa naiset kehittyvät tiedostamaan omat mahdollisuutensa sekä naisten toimintaa rajoittavat tekijät kehittämistyössä.

Monitahoisesta vuorovaikutuksesta naiset luovat vahvan verkostoyhteyden, jossa jokainen osallistuva yksilö ja ryhmä määrittelee oman mukanaolonsa tilannekohtaisesti. Tietoisuus oman tiedon ja taidon mittavuudesta ja riittävydestä tuottaa naisille henkistä voimaa. Verkostolla tätä voimaa on sitä enemmän, mitä tiedostavammaksi naiset tulevat osallistuessaan vuorovaikutukseen.

Tiedostaminen kasvaa - hyöty kasvaa

Verkostosta saatava hyöty on sitä suurempi, mitä tiedostetummilla voimavaroilla ja resursseilla naiset toimivat yhteistyössä. Itselle/ omalle ryhmälle/ projektille/ koko alueelle naisverkostosta koitua hyöty on palkitsevaa. Avoimen toimintaperiaatteen, tiedon ja osaamisen jakavat naiset sitoutuvat vahvasti toimintaan, joka antaa synergiavaikutuksen kaikkiin mukana olevien naisten toimintoihin.

Itseohjautuva omatoiminen kehittäminen

Kun verkosto toimii edellä kuvatuilla tavoilla avoimesti ja tarjoaa hyötyä osallistujille, toimii naisryhmä itseohjautuvasti. Tiedon ja tiedostamisen lisääntymisen myötä naisten käynnistämä toiminta laajenee ja sitoo mukaansa yhä uusia toimijoita kahdella tasolla. Paikallistason toimintaan tuli yhä uusia naisia, kuten Keski-Pohjanmaalla maakunnallisena alkanut toiminta johti luontevasti seudulliseen naisverkostotoimintaan. Seudullisen naisverkoston toiminnan eteneminen saattaa ajan myötä johtaa kunnittain eriytyvään toimintaan, kun käytännön toimijajoukko kasvaa.

Toisaalta toiminta laajenee yhä useampien seutukuntien ja maakuntien alueille ja levittää valtakunnallisesti uusia "tartuntoja". Kun toimintaa esitellään kansainvälisissä yhteyksissä, tulee paikallinen naisverkostotoiminta tunnetuksi ja sillä voi olla kansainvälistäkin vaikutusta. Kansainvälinen toiminta oli todellisuutta vasta harvoille Punos-projektialueen naisryhmille vuonna 1997. Keskipohjalaisen maaseudun naiset pitivät kansainvälisyyttä kuitenkin tulevaisuudenkuvissaan vahvasti maaseudun arkipäivään kuuluvana ja toivottuna asiana.

Valta hajautuneena osallistujille

Kun uudessa yhteistoiminnassa pyritään tietoisesti välttämään konkreettisia ja näkyviä organisaatiotyyppisiä ominaisuuksia, organisaatiosta tulee osallistujien sisäisen tiedostamisen asia. Laajempi naisverkosto -"organisaatio" on olemassa ennen muuta naisten tiedostamana yhteytenä. Tarvittaessa tämä naisverkoston voima - naisenergia ja naisten tahto - voidaan mobilisoida määrätyn tavoitteen saavuttami-

seksi tehokkaasti. Tavoitteen vuoksi virta voidaan "kytkeä", esim. organisoida polkupyöräviesti kunnasta kuntaan ja kylästä kylään naisvaalikampanjan nimissä. Tämä toteutetaan vuorovaikutuksellisella tiedottamisella.

Ilman ajankohtaista käyttötarvetta valta on näkymättömissä eräänlaisena valmiustilana. Tätä valtaa ei kukaan tai mikään voi saada otteeseensa tai vallata pois verkostolta. Tätä voidaan pitää hyvin modernina valtakäsityksenä, jonka Punos-mallin mukainen naisverkostotoiminta sisältää. Naiset ottavat oman valtansa omaan käyttöönsä kehittämistyössä.

Tämän erityisen vallan hallitseminen tekee naisverkostosta näkyvää asemaansa huomattavasti vahvemman, sitkeämmän ja varteenotettavamman vaihtoehdon maaseudun omatoimiseksi kehittämismalliksi.

Naisverkoston voimaa ei ole vielä testattu vahvaa näyttöä vaativissa asioissa. Sen voima testataan uusien, vuosille 2000-2006 tarkoitettujen aluekehitysohjelmien laadinnassa. EU:n komissio on asettanut tasa-arvon valtavirtaisen toteuttamisen tavoitteeksi. Myös eduskuntavaalit tulevat olemaan näytön paikka, sillä naisverkostojen tapahtumissa peräänkuulutetaan usein lisää naispuolisia kansanedustajia.

Yhteystietojen ja toimivan tiedotuksen lisäksi tarvitaan vuosittain toistuvia seuranta- ja suunnittelutapahtumia ja teemapäiviä, joissa luodaan katsaus toiminnan tuloksiin ja tavoitteisiin yhteisesti. Keski-Pohjanmaalla nämä tapahtumat ovat vaikiintuneet Lauhan päiväksi ja kesäseminaariksi - Lucina Hagman Akatemiaksi.

4 Arviointi

Projektissa kehitettiin omaehtoisen kehittämisverkoston organisaatiomallia, joka vastaisi niitä odotuksia, joita erityisesti maaseudun naisilla on kehittämistoimintaan osallistumiselle. Punos-malli määrittelee **naisnäkökulmaa aluekehittämiseen** viiden keskipohjalaisen seutukunnan naisten toiminnassa vuonna 1997. Punos-malli eroaa keskeisesti tavanomaisista organisaatioista siinä, että kyseessä on jatkuvassa muotoutumisprosessissa oleva avoin verkostotoiminta. Mallin lähtökohta on nimenomaan useimpien perinteisten organisaatioiden ominaisuuksien välttämässä, mikä vuoksi malli määritellään **deorganisaatiomalliksi**.

Mallin hyötynä voidaan pitää **kevyttä organisaatorakennetta**. Hankkeessa kehitetty Punos-malli on kevyempi ja toimivampi kuin projektia suunniteltaessa ajateltiin huhti-toukokuussa v. 1996. Silloin pidettiin tarpeellisina mm. systemaattista koordinaointia ja nimettyä puheenjohtajanaista. Projektissa on edetty kuullen ruohonjuuritason naisten tarpeita ja pyritty luomaan organisaatiota, joka mahdollistaa tarpeeksi löysän, aktivoivan, kannustavan ja yhteistyöstä palkitsevan yhteistoimintaverkoston.

Etuna voidaan pitää myös Punoksen **kevyttä rahoitusmallia**, joka rasittaa vähän itse verkoston toimintaa. Naisverkoston ei tarvitse kamppailla ylläpito-kustannusten kokoamiseksi vuosittain eikä toiminta voi koskaan painottua tai ohjautua organisaation ylläpitorahoituksen hankkimiseen.

Kustannuksia tässä mallissa tulee tiedottamisesta ja tapahtumien järjestämisestä. Nämä voi toteuttaa hankerahoituksilla tai julkaisujen/tiedotuksen tilaaja/käyttäjämaksuilla. Muu toiminta riippuu ryhmien omasta toiminnasta: kukin ryhmä hankkii rahoituksen toimenpiteittäin sopivista rahoituslähteistä. Yhteisen toiminnan rahoitusmallia ei ole tarpeen laatia muuhun kuin sisäiseen ja ulkoiseen tiedottamiseen.

Punos-malli kykenee säilyttämään paikallistoiminnan **monimuotoisuutta**. Se kasvattaa aktiivisuutta paikallistasolla, jolloin yhden koordinoitun organisaation sijasta syntyy joukko itsenäisiä motivoituneita toimijaryhmiä, jotka ovat monipuolisessa vastavuoroista hyötyä tuottavassa yhteistyössä.

Koordinaation hoitaminen tiimityönä seudullisen naisryhmän toimesta **estää** toiminnan **henkilöitymisen**. Perinteisessä järjestötoiminnassa - ja naisilla ehkä erityisesti - toiminnan henkilöityminen johtaa ajan mittaan vähenevään kannatukseen ja tietoiseen vastustamiseenkin.

Punoksen deorganisointimallissa **valta on jakautuneena kaikkialle verkostoon**. Kun naisverkoston voimaa ja valtaa saadaan kehitetyksi niin, että sen voi haluttaessa kytkeä käyttöön ja pois, on tämä valta todella naisilla itsellään eikä sitä voi kukaan vallata, viedä tai omia.

Punos- tai deorganisaatio -**mallin kuvaaminen on vaikeaa**. Tämä on mallin heikkous, mutta naisverkoston vallan säilymisen kannalta sen voidaan katsoa myös edistävän naisverkoston valtaa, johon on vaikea päästä käsiksi.

Heikoin ominaisuus Punoksen kaltaisella naisnäkökulmaisella kehittämisverkostolla on sen **tehottomuus** toimiessaan perinteisten **valtavirran aluekehittämisen organisaatioiden kanssa**. Vaikka toimiva naisverkosto olisi hyvä aktiivoimaan ja mobilisoimaan paikallistason toimijoita omaehtoiseen kehittämistyöhön, se on hampaaton saamaan asemaa ja vaikutusvaltaa virallisissa edustuksellisissa byrokraattisissa organisaatioissa, joissa kehittämistoiminnan tärkeistä suuntalinjoista ja voimavarojen käytöstä päätetään. Usein naisverkostojen työ jää pyyteettömäksi hyvien asioiden parissa puurtamiseksi, jonka tuotoksia ja tuottamia hyötyjä ohjataan vahvempiin perinteisiin organisaatioihin.

Avoin naisnäkökulmainen naisverkosto Punoksen tapaan edistää monilla myönteisillä tavoilla maaseutua, minkä vuoksi alueellisten naisverkostojen perustaminen ja kehittäminen on tärkeää. Ne ovat tarpeellisia sekä naisnäkökulman vahvistumiseksi että alueiden kehittämisen monipuolistamiseksi.

Lähteet

Demokrati & planlegging. Nye mønstre? Kvinners deltakelse i lokale og regionale plan- og beslutningsprosesser. Kvinneuniversitetet Nord.

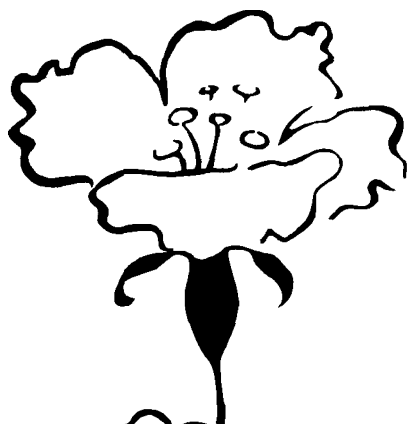
Horelli Liisa - Roininen Janne: Tasa-arvoa rakennepoliittikkaan. Tulkintoja Suomen 1990-luvun jälkipuoliskon rakennepoliittisten EU-ohjelmien sisällöstä tasa-arvonäkökulmasta. Sosiaali- ja terveysministeriö. Tasa-arvojulkaisuja 1/1997. Helsinki 1997.

Jurvansuu Iiris (toim): Naisnäkökulma aluekehittämiseen ja ohjelmatyöhön Kokkolanseudun tavoite 2-alueella. Jyväskylän yliopiston Chydenius-Instituutin selosteita ja katsauksia Nro 20/1997. Kokkola 1997.

Jurvansuu Iiris - Lehtomäki Tanja: Maaseudun naisten osaaminen tietoyhteiskunnassa. Kesäseminaari Kalajoella 30.7.-1.8.1997. Seminaarimoniste. Osuuskunta Naisten Talon monisteita no 1/1997. Kokkola.

Nilsson Agneta: Att ta liv och arbete i egna händer - om projektet Kvinnum i Jämtlands län. Resurscentrum Kvinnum. Bräcke 1995.

Ronnby Alf: Mobilizing local communities. Mitthögskolan. Report 1994:17.

Naisten ilta kehittämisasiossa

I

19.00

Illan tavoite - Muutosprosessi

*Iiris Jurvansuu, tutkija
Chydenius-Instituutti
Kokkola*

19.10

Keskittyminen

*Helinä Wiik, projektipäällikkö
Osuuskunta Naisten Talo
Kokkolan resurssikeskus*

19.20

Minulla on Unelma

19.35

Kyliä naiset 2010

*Ryhmissä kunnittain.
Kahvit ryhmissä.*

20.45

Kokoontuminen

Kysymykset. Sopimukset.

21.30

Hyvää yötä, mukavaa kotimatkaa.

*Toinen kaikille yhteinen naisten ilta on _____
klo _____*

Tervetuloa!

*Minulla on Unelma
v. 2010*

1.
Sinä tunnut aivan säteilevän tasapainoa ja hyvinvointia. Mitä Sinulle on tapahtunut sitten 1997 kun viimeksi tapasimme?
2.
Kerroit että perheelläsi menee hyvin. Mitä teille kuuluu?
3.
Tunnutte viihtyvän siellä _____kylällä. Kenen kanssa toimit siellä?
4.
Mistä ammennat voimavarasi?
5.
Mistä ihmiset saavat toimeentulonsa?
6. *Kuka teidän kunnassa asioita hoitaa, kun noin hyvin sujuu?*

Kyliä Naiset _____ 2010

Käydään läpi kierrokset, jossa jokainen kertoo lyhyehkösti oman Unelmansa a.o. asiasta.

1.
*Minkälaisia kuntanne naiset ovat?
(esittelykierros samalla)*
2.
Mikä on perheiden hyvinvointia?
3.
Minkälaisia ihmisten väliset suhteet ja verkostot ovat?
4.
Miten ne toimivat?
5.
Toimeentulo?
6.
Miten yhteisiä asioita hoidetaan?

VÄLLIAIKA

VÄLLIAJAN TAPAAMISESTA SOVIMME:

Aika

Paikka _____

*Kuka järjestää tilavarauksen?
Tarjottavaa?*

VÄLLIAJAN TEHTÄVÄ

Keskustelu aiheista

1. *Miten Kylien Naisten elämä v. 2010 poikkeaa vuodesta 1997?*

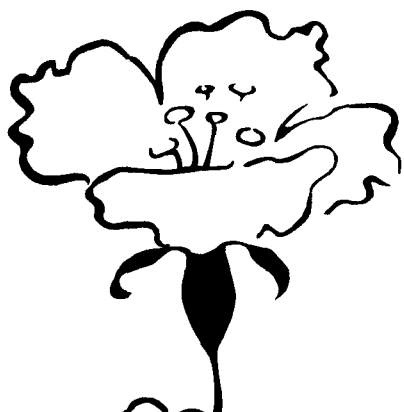
Mitä kehitettävää löytyy?

Mistä haluaisitte aloittaa?

Mistä haluaisitte oppia lisää?

2. *Yhteydenpidosta sopiminen jatkossa.*

Kuinka kunnan naiset tapaavat, tiedottavat, kuka kutsuu koolle, miten tehdään yhteistyötä kotikunnassa ja muualle?

*Naisten ilta
kehittämisasiossa
II*

*19.00 Illan tavoite
Iiris Jurvansuu*

19.10 Naisten tavoitteet

*19.30 Ideat hankkeet ja rahoitus
Kehittämispääll. Timo Kiema
Projektipäällikkö Helinä Wiik*

20.30 Miten pidämme yhteyttä?

Miten tiedotamme?

*Lauhan päivän seminaari 19.4.1997 klo 11
Chydenius-Instituutissa Kokkolassa.*

Toivon , että vastaat harkinnalla seuraaviin kysymyksiin:

1.

Mikä on mielestäsi sopivin nimi naisverkostollemme?

Keski-Pohjanmaan Naiskomissio

Pohjanmaan Naiskomissio

Naiskomissio

Naisverkosto

Keski-Pohjanmaan Naisverkosto

Pohjanmaan Naisverkosto

2.

Kuinka laajalla alueella naisnäkökulmainen kehittämistoiminta onnistuu ?

Kunnan naisten ryhmässä

Seutukunnan naisryhmä

Maakunnallisessa naisryhmässä

Laajemmin

3

Millä alueella sinun mielestäsi on tärkeä tavoitella aktiivista naisten omaehtoisen paikalliskehittämistoiminnan koordinoitua?

Jokaisen kunnan omassa naistoiminnassa

Seutukunnittain koordinoitava toiminta

Maakunnittain koordinoitu toiminta

Valtakunnallinen koordinointi; Maaseudun naisteemaryhmä

Pohjoismainen koordinointi

Euroopan laajuinen koordinointi

4

Miten nykyisen ”Naiskomission” ”Kvinnokomission”-koordinointi olisi mielestäsi hyvä järjestää

Erillinen koordinaattori

Ei keskinäistä koordinointia, tiedotus ja vuorovaikutus riittävät

Koordinaattorivuoro kiertoon eri seutukuntiin.

Kiertävä koordinointivuoro eri seutukuntien naisryhmälle, ei yksittäiselle henkilölle.

5

Kannatanko 'Naiskomissiotoinnin' rekisteröintiä järjestöksi?

Kyllä

Ei

6

Muuta

Kiitos!

Iiris Jurvansuu, Jyväskylän yliopiston Chydenius-Instituutti